

Ekonomska pomoč in odprava prohibicije je geslo Roosevelta

Albany, N. Y., 30. julija. Gov. verner Roosevelt, kandidat za predsednika Zedinjenih držav na demokratskem tiketu, je danes zvečer svoj prvi kampanjski govor po radio. Izjavil je, da bo glavna točka kampanjskega programa izboljšanje ekonomskih razmer, druga pa odprava prohibicije. Obljubil je, da ako bo on izvoljen predsednikom, da bo takoj naročil kongresu, da upelje postavno izdelovanje in prodajo pive. "Demokratska platforma letos je taka, da jo niti nasprotniki ne morejo kritizirati," je rekel Roosevelt. Povdarjal je, da kadar se bo zopet vrnila prosperiteta, da ne bomo šele potem skušali najti sredstva, da se prepreči boji doče krize. Vse pogreške, ki so pripeljali deželo v sedanjí kaos vidimo že danes in že danes je treba storiti potrebne korake, da se izognemo bodočih kriz, je povdarjal Roosevelt.

Glede splošnega izboljšanja razmer v deželi je izjavil Roosevelt sledeče: "Edino upanje, da vstopimo v sedanju položaju, da se odpravi nezaposelnost, da se pomaga narodu na noge, da se spravi deželo na ono stališče, ki ga je zavzemala prej, v finančnem, industrijskem, poljedelskem in trgovskem oziru, leži v drastični izpremembi ekonomije in vladne politike."

"Trgovinsko si bo deželo zopet pomagala na noge, ako se prouči stroške razni produkciji v inozemstvu in doma, in da se tozadevno pogajamo z vsako deželo posebej. Zapreke trgovanja med posameznimi deželami se morajo odstraniti, to je, da se zniža tarif in se postavi takega, ki bo pravičen. S tem se pa ne sme odlašati, ampak se tozadevno takoj storiti potrebne korake."

"Tarif bi moral biti dovolj visok, da se narodu zagotovi standard življenja, ako je pa previsok, pade breme na konsumenta v obliki davkov. Ne samo, da se s tem podraži cena tujezemskemu blagu, ampak tudi domačemu."

Kar se tiče pomoči brezposelnim, je bilo vedno mnenje republikancev, da je to zadeva vsake posamezne občine. Toda to bi morala biti zadeva vlade, da bi skrbela za potrebne v vsej deželi."

V svarilo avtomobilistom

Cleveland Automobile klub je izdal svarilo avtomobilistom, naj nikar ne pobirajo po cesti neznanec, naj bo kdorkoli, dobro ali slabo oblečen, ki prosijo za "lift." Mnogokrat se je že pripetilo, da je bil avtomobilist izropan, pretepen in da so mu celo avtomobil vzeli, ko jih je iz usmiljenja pobral na cesti. V Ohio je tudi zakon, da je voznik odgovoren za pasažirje; ako se jim kaj zgodi ga lahko tožijo za odškodnino.

Clevelandski štadij napolnjen

Pri žogometni igri v nedeljo, ko je igral clevelandski tim Indians proti Athletics, je bilo 80,184 gledalcev. Prišli so od vseh krajev, da vidijo Indijance prvič igrati na novem igrišču.

Maschke in njegovi sociji zvrčajo vso krivdo na umrlega Rosenblatta

Cleveland, O. Maschke, Bernstein, Beckerman, Finkle in Felsman, ki so bili obtoženi od velike porote poneverbe v okrajni blagajni, zanikajo sedaj vsako krivdo. Pravijo, da so bili žrtve prijateljstva in nič drugega. Maschke, vplivni republikanski boss, je povedal, kako se je zapletel v to nečedno afero, ko mu je Bernstein povedal, da je prejel od Charles Rosenblatta čke za \$200,000 za davke, in da so vsi ti čeki zanič. Rosenblatt je bil zaduščen od plina v svoji garaži meseca maja 1928. Bernstein da je prosil Maschkeja in druge, naj spravijo skupaj ta denar, da ga bo del nazaj v okrajno blagajno, ker da imajo priti državni nadzorniki knjig v kratkem času. Maschke in drugi so se potem podpisali na noto za \$120,000 in dobili posojilo na banki in denar vrnili okrajni blagajni. Maschke pravi, da se ne čuti krivega, ampak da je hotel samo pomagati prijatelju v stiski.

V koliko je kriv Maschke in njegovi obtoženi adjutantje, bo določila porota. Ampak čudno je pa to, ko je Maschke vedel in vedeli so vsi republikanski vodje, kako se dela v uradu okrajnega blagajnika z denarjem, kjer je bil glavni blagajnikov pomočnik Bernstein, pa so kljub temu vplivali na okrajne komisarje, da so imenovali Bernsteina za okrajnega blagajnika od 9. januarja 1929 pa do 2. septembra 1929, do časa, ko je nastopil urad Collier. Vedeli so, da Bernstein manipulira z okrajnim denarjem in vendar so zahtevali njegovo imenovanje okrajnim začasnim blagajnikom.

Maschke je moral postaviti \$20,000 varščine, dokler ne pride njegov slučaj pred sodnijo. Protestiral je, da je preveč, to da sodnik Walther je rekel, da gre za svoto \$140,000 in to zahteva tako velik bond. Maschke, Finkle in drugi so zahtevali takojšnjo obravnavo, ker hočejo, da se ta škandalozna afero izčisti kolikor mogoče hitro. Vsi, razen Alexa Bernstein, so se izjavili pred sodnikom kot nekrive. Menda ja!

Merrick proti uniformam ognjegasciev

Clevelandski varnostni direktor Merrick, se je izjavil, da bi bilo veliko ceneje za mesto in ognjegasce, ako bi ognjegasci sploh ne nosili uniform. Vsak ognjegasec si mora sam kupiti blago za uniformo, izgotovi jo pa mesto po svojih krojačih. Tako so stroški na obeh straneh. Direktor pravi, da ognjegasci itak ne hodijo gasit v svojih uniformah, ampak jih imajo samo, kadar gredo v službo ali pa domov. Kompletna uniforma stane ognjegaseca \$100, mesto pa stane preko \$19,000 na leto za izdelovanje teh uniform. "Naj imajo ognjegasci kakršno obleko hočejo, samo da so čedno opravljeni," je rekel Merrick.

Novi zobozdravniki

119 zobozdravnikov iz Ohio je dobilo v soboto dovoljenje za izvrševanje prakse od Ohio state dental board. Med temi je tudi Slovenec Anthony L. Garbas iz Clevelanda. Naše čestitke, doktor!

Konvencija JSKJ je znižala plače odbornikom

Poroča Louis J. Pirc

Kot je bilo že poročano v Ameriški Domovini, se je dala konvencija slikati preteklo sredo popoldne, toda slike mnogim delegatom niso ugajale, in uradni fotograf sam je priznal, da bi rad še enkrat slikal. Delegacija se je torej dala v soboto večer še enkrat slikati, in pravijo, da bodo sedaj z gledali taki, kot so v resnici. Žal, da poročevalec teh vrstic ni na eni, niti na drugi sliki.

V soboto popoldne je bila na vrsti zanimiva točka glede suspendacije. Originalna pravila, sprejeta od delegacije, so določala, da je član suspendiran, ako do 25. dne v mesecu na plačo asesmenta. In ako tekom 90 dni od suspendacije ne poravnava svojih doneskov, se črta, in če hoče biti zopet sprejet, mora prestati zdravniško preiskavo. Zbornica je sprejela ta predlog, toda na nadaljno pojasnilo, je predlog porušila in sklenila, da onim, ki so bili tri mesece suspendirani, in povrnejo vse svoje doneske, ni treba prestati zdravniške preiskave, ako hočejo biti ponovno sprejeti.

Živahno se je debatiralo glede točke, ali naj konvencija izvoli pravnega svetnika za poslovanje. Po desetminutni debati je bil predlog sprejet. Pravni svetnik J. S. K. J. ni član glavnega odbora, toda z nasveti in priporočili mora biti vsak čas na razpolago glavnemu izvrševalnemu in porotnemu odboru, za kar dobi malenkostno plačo \$100 na leto. Jednota je tekom zadnjih treh let in pol plačala \$3,200 za pravne zadeve v raznih tožbah.

Absolutna večina je bila odana po kratki debati, da je J. S. K. J. članica National Fraternal Congressa kamor pošilja letno enega delegata. To je v veliko korist Jednote. Enako se je sprejela določba, da je J. S. K. Jednota pripravljena pridružiti se Jugoslovanski Bratški Federaciji, katere nameni je upeljati standard poslovanje v vse jugoslovanske jednote v Ameriki in na ta način zavarovati blagajne in članstvo Jednote pred izkoriščevanjem.

Sprejela se je točka, da glavni odbornik J. S. K. Jednote ne more biti glavni odbornik kake druge slovenske podporne organizacije.

S tem so bila pravila izvršena v soboto popoldne, in prešlo se je na poročta glavnih uradnikov Jednote. Poročstvo so danes dragocena zadeva, in zato je konvencija to upoštevala in znižala poročta, kjer je tozadevno odbor za pravila to pripočal: predsednik Jednote \$1,000 varščine, prej \$2,000. Podpredsednika imata po \$500 varščine vsak. Varščina glavnega tajnika se je znižala od \$35,000 na leto na \$10,000, ker glavni tajnik po novih pravilih ne bo več sprejemal asesment društev jednote, pač pa glavni blagajnik. Poročstvo glavnega blagajnika ostane isto kot sedaj, \$50,000.

Pomožni tajnik dobi varščine \$1,000. Predsednik nadzornega odbora bo imel v bodoče \$1,000 varščine. Doslej jo je imel \$3,000, toda mnogo odgovornosti je konvencija vzela predniku nadzornega odbora, in ta varščina zadostuje. Ostali štirje nadzorniki imajo vsak po

\$500 varščine. Predsednik porotnega odbora ima \$500 varščine, in enako tudi ostali štirje porotni odborniki.

Urednik-upravnik "Nove Dobe" je bil doslej pod \$2,000 varščine. Nova varščina zahteva le \$1,000 bonda. Vrhovni zdravnik je pod \$1,000 varščine, in ima glasom novih pravil tudi precejšno odgovornost. Vsega skupaj je delegacija varščine v toliko znižala, da se bo po novem plačevalo za okroglo \$160 na leto manj zavarovalniških premij kot doslej.

Ko je bila konvencija gotova s poročti uradnikov, se je položala na plače slednjih. Dosedaj so znašale plače vseh glavnih uradnikov (izvzemši plače pomočnikov in pomočnic v glavnem uradu), na leto \$8,375. Konvencija je odločila, da dobi Jednota enega nadaljnjega podpredsednika, pomožnega glavnega tajnika in dva nova porotnika ter pravnega svetovalca, torej pet novih uradnikov. Odbor za pravila je pripravil plače za vse nove uradnike, ki bi znašale \$9,355 na leto, in je pri tem precej prikrajšal sedanje plače.

Konvencija je pa vzela v roke še večjo sekuro kot odbor za pravila, in je sekala plače na desno in levo, ne ozirajoč se na današnje čase. Tako je konvencija zbornica končno odločila, da znašajo skupne plače glavnih odbornikov po novem letu \$7,885 na leto, ali za \$1,400 manj na leto, kot je bilo predlagano.

Glavni predsednik ima po novih pravilih \$500 na leto, po starih \$600; plača glavnih podpredsednikov ostane ista kot doslej, \$20 na leto. Glavni tajnik je dobival sedaj \$250, po novem pa samo \$200 mesečno ali \$600 manj na leto. Pomožni glavni tajnik dobiva \$125 na mesec, dasi je bilo predlagano se \$150. Predsednik nadzornega odbora je dobival sedaj \$180 na leto, po novem pa samo \$120.

Ostali štirje nadzorniki dobivajo po \$35 na leto, sedaj po \$60 na leto. Predsednik porotnega odbora dobiva \$65 na leto, sedaj \$75, ostali štirje porotniki po \$25 na leto, sedaj \$35.

Plača urednika-upravnika se je določila sedanja \$200 na mesec. Nekateri so ugovarjali, toda pomagalo ni nič, plača je ostala. Končno je bilo tudi sprejeto, da dobi pravni svetovalec \$100 plače na leto, in vsak finančni odbornik, katerih je pet, dobi po \$40 na leto.

Sprejeto je bilo nadalje, da društveni tajnik ne more biti obenem blagajnik, da se morajo vršiti obiski bolnikov dvakrat na teden po dveh različnih društvenih obiskovalcih, torej mora biti vsak bolnik obiskan štirikrat na teden.

Splošna tedenska konvencija je bila, da se znižajo plače glavnih uradnikov. Glavni odbornik Okolish je primerno pojasnil, da v tem oziru ne bi smeli slediti kapitalistom. Oni so prvi, ki znižujejo plače, a mi, bratje ene Jednote, jim sledimo. Vsi zabavljamo, kadar kapitalist zniža plače, toda kadar isto delamo pri lastnih bratih, je znižanje plač o. k.

Nadalje je konvencija sprejela sledečo točko: Ko član J. S. K. Jednote doseže starost 65 let, in je bil najmanj 10 let

član J. S. K. Jednote in zavarovan v onemoglem oddelku, je brez sredstev, nezmožen za delo in onemogel, tedaj dobi na priporočilo društva in vrhovnega zdravnika podporo za plačevanje asesmentov od Jednote iz onemoglega sklada do svoje smrti. Jednota pa ne plačuje asesmenta za višjo smrtnino kot \$250.

Stavljen in sprejet je bil predlog, da se znižajo dnevnice glavnih uradnikov od \$7 na \$6 na dan, kadar potujejo glavni uradniki po enotnih poslih. Toda ko se je predlagalo, da se tudi dnevnice delegatov znižajo od \$7 na \$6, tedaj delegacija o tem ni hotela slišati, pač pa je potrdila predlog za \$7 dnevnic.

Sprejet je bil predlog, da za prihodnjo konvencijo ne bo nobenega provizoričnega odbora za pravila. Pravila se bodo na konvenciji čitala od točke do točke, in tozadevno se bo razmotrivalo. Iz skušnje sedanje konvencije je to dober predlog, sklenilo se je tudi, da se tiskarska pravila samo v slovenskem in angleškem jeziku. Dosedaj so se tudi v hrvatskem jeziku, toda bratje Hrvatje so sami predlagali, da se tisk hrvatskih pravil opusti, ker to preveč velja za današnje čase.

In nekaj novega! Ko se je pojasnilo, kakšen glavni urad da ima J. S. K. Jednota, je konvencija soglasno sklenila, da zgradi lastni glavni urad v Ely, Minn. Za lot, za zgradbo in opremo se ne sme potrošiti več kot \$20,000, raje manj. Denar za to se dobi iz mladinskega oddelka, ki je 2000 procentov solventen.

Delegat Frank Jerič iz Ely, Minn., ustanovnik J. S. K. Jednote se iskreno zahvali delegaciji, ki je storila ta pametni korak. Glavni urad je bil v resnici potreben in bo Jednota imela od tega korist. Podrobnosti gradnje se prepustijo glavnemu odboru.

Danes, v ponedeljek popoldne, bomo slišali od odbora za priporočila in razsodbe. Dvanajst porotnikov Jednote bo predložilo poročilo. Temu sledi še nekaj točk posameznih delegatov, na kar se preide na izvolitev mesta prihodnje konvencije, potem pa volitev glavnih uradnikov. Ako Bog da in sreča junčka, bomo nocoj ob polnoči gotovi, ako pa ne, tedaj — no ja, potem zborujemo še v torek.

Dva otroka rodila v treh dneh

New York, 30. julija. — Mrs. Harold Brown je porodila deklico in čez tri dni zopet drugo. Prva deklica, ki je bila rojena v ponedeljek, je tehtala 5 funtov in je imela rdeče lase. Druga deklica, ki se je rodila v četrtek, je imela rdeče lase in je tehtala 6 funtov. Zdravniki so ju proglasili kot popolnoma normalni dvojčici.

Toži komisarje za odškodnino

Chardon, O. 30. jul. — Edward Allen iz Geneva, O. toži cestne komisarje za \$25,744 odškodnine, ker je avtomobil, v katerem sta se vozila Allenova starša, zadel ob korenino na potu, se prevrnil in sta bila oba ubita. Allen pravi, da je zanikernost komisarjev kriva smrti njegovih staršev.

Klic po novi stranki, ki bo enaka angleški delavski stranki

Chicago, Ill., 30. julija. — Paul H. Douglas, profesor ekonomije na čikaški univerzi je izdal knjigo, v kateri obširno opisuje potrebo nove politične stranke v Zedinjenih državah. Tretja stranke je potrebna, pravi profesor, ker nista obe sedanjí glavni politični stranki, demokratska kot republikanska, doprinesli olajšanja farmerju, ne delavcu v tovarni in ne boljšim slojem. Profesor Douglas je mnenja, da bi ustvaritev takozvane progresivne stranke ne odgovarjala pravemu namenu, ampak vidí uspeh le v stranki, ki bi bila podobna angleški neodvisni delavski stranki. S tako stranko bi se zadovoljili ameriški državljani liberalnega mišljenja, ki niso zadovoljni ne z demokratsko ne z republikansko stranko, toda se tudi ne strinjajo z doktrino socialistov in komunistov.

Douglas nadalje kaže, da ustanovitev take stranke bi ne pomenilo, da je to tretja stranka, ampak le druga stranka, ker faktično polovica Zedinjenih držav denes ne pozna dveh strank, ampak samo eno stranko. Tako, na primer, na jugu naše Unije ne poznajo republikancev, ampak samo demokratsko, nasprotno je pa večina severnih držav samo republikanskih. Tako bi pomenila ustanovitev tretje stranke v teh državah prav za prav samo drugo stranko. In to bi bila, stranka, katero bi tvorili farmerji, delavci in ljudje liberalnih nazorov. V taki tretji stranki bi bili zapopadeni prebivalci severnih in južnih držav, medtem ko se danes južne države ne morejo ogrevati za konservativne principe republikanske stranke, in ravno tako v severnih državah demokratska stranka ne more dobiti stalnih tila.

Profesor Douglas vidi pri jezenskih volitvah zmago demokratske stranke, toda ne vidi v tej zmagi stalnega oživljenja stranke, kekor ga ni prinesla stranki zmaga Wilsona. Glede prohibicije je profesor mnenja, da bi moralo biti to vprašanje izven vsake politične stranke.

Shod rudarjev razbit

Johnston City, Ill., 30. julija. — John Walker, predsednik zveze rudarjev iz Illinoisa je sklical sestanek, da se pogovore o novi plačilni lestvici. Komaj je začel Walker govoriti in je predlagal sprejem \$5.00 lestvice, znižanje za \$1.10, so začeli zborovalci vpiti nanj od vseh strani, da je izdajalec in je moral zapustiti tribuno. Ko je šel v spremstvu proti avtomobilu, so metali vanj kamenje. Zborovanje bi se imelo oglaševati po radio, pa ga je oddajna postaja zaprla, ko se je pričela rabuka.

Za zavarovalnino brezposelnih

V Columbusu se bo vršil 11. septembra sestanek delavskih organizacij iz države Ohio, ki zagovarjajo zavarovalnino za brezposelne. Na tem sestanku se bo določilo, kakšne korake se bo v tem oziru podvzelo v bodoče.

Slavulj poje na radio

Poznana hrvatsko pevsko društvo "Slavulj" iz Detroit, Mich., bo pelo na radio 1., 3., 5. in 6. avgusta, vsakokrat ob sedmih zvečer. Oddajna postaja se imenuje WEXL, ki operira na 1310 kilocycles.

Naskok vojaštva na veterane pomeni Hooverjev poraz, prerokujejo

Washington, 30. julija. — Iz vseh krajev dežele prihajajo glasovi različnega mišljenja glede Hooverjevega postopanja napram vojnim veteranom zadnji teden, ko je ukazal vojaštvu, da je z bajoneti, sabljami in bombami pregnalo veterane iz Washingtona. Med tem ko nekateri časopisi v svojih uredniških člankih hvalijo postopanje Hooverja, ga pa drugi obsojajo in mu prerokujejo, da si je s tem činom napravil možnost zopetne izvolitve.

Norman Thomas, kandidat za predsednika socialistične stranke, je rekel: "Zopet se je enkrat pokazalo, da kapitalizem noče in ne more dati kruha delavcem, pač pa je pripravljen dati jim krogle." — Župan Frank Murphy iz Detroita se je izjavil: "Rabiti silo v sedanjih razmerah, je neopravičljivo in nepravilno." — Senator Cutting iz New Mexico se je izrazil: "Nastop vojaštva je neodpustljiva sramota." — Časopis Washington Post pravi, da je bil korak Hooverja, da je poklical vojaštvo, potem ko se veterani niso hoteli umakniti zlepa, popolnoma na mestu. Tako vladajo v deželi različna mnenja o tem incidentu.

V tem je pa Hoover ukazal, da oblasti preiščejo zadevo in da se kaznuje krivce, ki so povzročili izgrede. Mnenje oblastev namreč je, da so veterane nahujskali komunisti in so zaprli 17 vojnih, ki so hujskali veterane. Vsi ti so bili v Washingtonu kot veterani, toda sedaj, ko so jih oblasti prijele, ne morejo niti dokazati, da so ameriški državljani, niti da so prišli postavnim potom v to deželo. Delavski oddelek vlade jih bo deportiral.

Iz Chicaga se poroča, da bo William Hushka, vojni veteran, ki je bil ustreljen v izgredu v Washingtonu, pokopan z vojaškimi častmi.

Izid volitev v Nemčiji

Berlin, 1. avgusta. 36,976,000 volivcev se je udeležilo v nedeljo volitev v nemško državno zbornico. Nobena izmed 21 političnih strank ni dobila absolutne večine. Niti Hitlerjeva stranka nima absolutne večine, dasi je zelo napredovala od zadnjih volitev. Hitler bo imel v novi zbornici 229 glasov, napram 107, ki jih je imel 1930. To vse kaže, da bo nevtralni kabinet, ki ga je sestavil Franz von Papen, še nadalje vodil nemške državne posle. Volitve so bile zelo krvave in se poroča, da je bilo več kot 400 ljudi ubitih pri volitvah.

Nagloma preminul

V soboto zjutraj ne nagloma preminul pri delu v Merchants garage Louis Wenzicki, star 31 let. Poleg soproge Mary, rojene Pečjak, zapušča 5 nedoraslih otrok: 2 sina in 3 hčere, starše Joseph in Josephine Wenzicki, 2 brata in 4 sestre. Pogreb ranjakega se bo vršil iz hiše žalosti, 7810 Burke Ave., v cerkev sv. Lovrenca v torek zjutraj ob devetih, pod vodstvom Louis L. Ferfolia. Naj bo ranjaku ohranjen blag spomin, preostali pa izrekamo iskreno sožalje.

Važna seja

Jutri večer, v torek, ima podružnica št. 14 SZZ zelo važno sejo v navadnih prostorih. Priidite vse članice!

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po razpisu: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 8 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 179, Mon., Aug. 1st, 1932

Porodna kontrola

Gibanje za porodno kontrolo polagoma, toda sigurno izpraznjuje zibelko človeškega rodu, zlasti pa pri belopoltnih. In če postane gibanje za porodno kontrolo še nekoliko bolj silno, pa med belokožci ne bomo poznali več besede: mati!

Ako bi se gibanje za porodno kontrolo pojavilo med žoltim narodom, med Kitajci, Japonci, Korejci in enakimi, tedaj bi bilo, vsaj začasno, to gibanje na pravem mestu. Toda v dnevih, ko se širi žolti rod dvakrat hitreje kot belopoltni, med katerimi se pridiga porodna kontrola, dočim jo žolti rodovi ne poznajo, obstoji resna nevarnost, da bo zapadna civilizacija kmalu zginita, da, mogoče je to že v sto letih, ali pa še prej, kajti statistika tozadevno omenja zelo resne številke.

Vse večje države v Evropi vodijo natančno statistiko o rojstnih in smrtnih slučajih. In ta statistika jasno kaže, kam plove zapadna civilizacija. Enako slabo in navzdol gre v Nemčiji, Italiji, Franciji in Angliji kot v drugih, ostalih evropskih državah. Od početka dvajsetega stoletja pada število rojstev dosledno navzdol.

Manija se je preselila tudi v Zedinjene države. Dasi ni še takojšnja vzroka za večjo bojazn, pa je dognano, da celo v Ameriki nimamo več tistega števila rojstev, kot smo ga bili vajeni, recimo, pred dvajsetimi leti. Mogoče je en vzrok v tem, da je naseljevanje skoro popolnoma zaprto, ali pa je kak drug vzrok, skratka, tudi v Ameriki pada število rojstev.

Uradna statistika o številu rojstev za Anglijo v prvih treh mesecih nam navaja, da so rojstni slučaj tam precej padli. Število rojstev za prve tri mesece letošnjega leta je znašalo 15.3 na vsakih tisoč prebivalcev. To je najnižje število, kar ga je sploh kdaj statistika mogla še zabilježiti, in naravnost resno pomembno, ako pomnimo, da je bilo v Angliji še leta 1876 število rojstev 36.7 na 1,000 prebivalcev.

Da je pa mera strahu še bolj polna, kaže uradna statistika, da je število smrtnih slučajev nadkrili število rojstnih slučajev. Število smrtnih slučajev znaša v prvih treh mesecih letošnjega leta za Anglijo 15.4 na 1,000 prebivalcev, število rojstev pa 15.3. Ali z drugimi besedami: tekem prvih treh mesecev v letošnjem letu je v Angliji umrlo 1,214 oseb več, kot se jih je pa narodilo. In padanje rojstev ni samo nekaj slučajnega, pač pa nekaj stalnega.

V Londonu kaže odstotek rojstev samo 14.6, dočim je po ostali Angliji 15.3 na 1,000 prebivalcev. Porodna kontrola se ne prakticira samo po velikih mestih, pač pa se je zanesla že na deželo, kar daje mnogim resno misliti.

In dočim mislijo mnogi, da je v Angliji hudo, je pa v Nemčiji, ki je bila od nekdaj znana, kot rodovitna dežela, še mnogo slabše. Uradne statistike govorijo, da je znašalo n. pr. število rojstev v Berlinu 8.8 od 1,000 prebivalcev, ali skoraj pol manj kot v Londonu. Porodna kontrola se je zadnja leta zlasti razpasla med Nemci. Država danes brez moči gleda na porodno kontrolo. Ustavlja se ji pravzaprav nihče ne, kot katoliške cerkev, ki vodi več ali manj uspešno propagando proti njej.

In dočim je prebivalstvo na Španskem, na Portugalskem in na Irskem, ki so vse katoliške dežele, zadnje čase precej narastlo, pa je padlo število rojstev v Nemčiji, Angliji, Norveški in Švedski, same protestantske dežele. Zlasti pa skrbi padanje števila rojstev francosko vladno.

"Prišlo je tako daleč," piše vladni francoski časopis, da dočim je bilo v letu 1930 lahko poklicanih 258,000 mladeničev za vojaško službo, pa se jih pričakuje v letu 1935 komaj 135,000. V letu 1835 je vzredila povprečna francoska družina štiri otroke. Leta 1896 so jih imeli pri povprečni družini samo tri, in danes je povprečno število — 2.

In ako se to nadaljuje, tedaj kaže neizbežna statistika, da v petinsedemdesetih letih bo število prebivalstva Francije padlo za polovico, da bo Francija imela komaj dvajset milijonov prebivalcev.

D O P I S I

Cleveland, O.—Veselo presenečenje sem doživela, ko sem nenadoma dobila par dni dopusta, katerega sem mislila prebiti pri svojih sorodnikih, družini John Straus na E. 79. cesti. Strausovi so bili že vsi pripravljani, da se odpeljemo z avtom na par dnevno vožnjo po Ameriki in Kanadi in so tudi mene povabili, naj grem z njimi. Nisem se pustila preveč prositi, saj sem si že večkrat želela, da bi šla malo na odih. Vedela sem pa tudi in bila trdno prepričana, da se bomo dobro zabavali na poti. In res smo se prav dobro imeli. Videli smo veliko lepih krajev in marsikaj zanimivega. Peljali smo se skozi Buffalo in

videli krasne Niagarske slapove, potem smo se peljali pa še na nenadoma dobila par dni dopusta, katerega sem mislila prebiti pri svojih sorodnikih, družini John Straus na E. 79. cesti. Strausovi so bili že vsi pripravljani, da se odpeljemo z avtom na par dnevno vožnjo po Ameriki in Kanadi in so tudi mene povabili, naj grem z njimi. Nisem se pustila preveč prositi, saj sem si že večkrat želela, da bi šla malo na odih. Vedela sem pa tudi in bila trdno prepričana, da se bomo dobro zabavali na poti. In res smo se prav dobro imeli. Videli smo veliko lepih krajev in marsikaj zanimivega. Peljali smo se skozi Buffalo in

videli krasne Niagarske slapove, potem smo se peljali pa še na nenadoma dobila par dni dopusta, katerega sem mislila prebiti pri svojih sorodnikih, družini John Straus na E. 79. cesti. Strausovi so bili že vsi pripravljani, da se odpeljemo z avtom na par dnevno vožnjo po Ameriki in Kanadi in so tudi mene povabili, naj grem z njimi. Nisem se pustila preveč prositi, saj sem si že večkrat želela, da bi šla malo na odih. Vedela sem pa tudi in bila trdno prepričana, da se bomo dobro zabavali na poti. In res smo se prav dobro imeli. Videli smo veliko lepih krajev in marsikaj zanimivega. Peljali smo se skozi Buffalo in

Vesti iz domovine

—Bloke — Dne 10. julija smo imeli dopoldne zelo hudo nevihto z velikim nalivom. Privlekla se je od Sodražice sem in močni in silni treski so pretresali ozračje. Ljudje so hiteli v cerkev k 10. sv. kakov za stavo. Med pridigo pa je govornik moral ljudi opozoriti, da gori v Ravnah. Nastala je mala panika v cerkvi — toda nkrat so bila vrata odprta — in posledic domov vsi oni, ki so tam doma kakor tudi vsi, ki so hiteli gasiti. Služba božja se je nemočno nato nadaljevala. Ogenj je izbruhnil pri Jak. Strletu v. Ogradarju v Ravnah. Strela je udarila v tik hiše stoječo lipo, nato pa je odskočila na vogal hiše, odbila precej zidu, nato je šla pri oknu v "hišo" — od tu pa v vežo in pri pragu v zemljo. Sreča je bila, da ni bilo nikogar v "hiši." Gospodinja je bila v kuhinji z otrokoma — gospodar pa, videč ogenj, hitro skoči k sosedu Lesarju po pomoč. Kmalu pride še motorka iz Nove vasi — in ljudje pritisnejo — pa so kmalu ogenj ukrotili. Rešili so skoraj vse — samo streha in soba je zgorela, pritičje je ostalo nepoškodovano, razen oken in podbojev, ki so zgoreli. Škode je okrog 8,000 Din.

—Umor 78 letne starke pojašnjen. Našim čitateljem je gotovo še dobro v spominu zverinski zločin v Krški gori pri Žužemberku, kjer je bila umorjena 78 letna preživetkarica Marija Bokerjeva. Starke je bila umorjena lani v noči od 6. na 7. maja. Zločinec jo je presenetil v zidnici, okrog katere je imela mal vinograd, tako, da je vdrl skozi vrata in ji nato prerezal vrat. Kriveca takrat niso dobili. Te dni pa sta se, kakor že večkrat prej, spila 52 letni zidarski pomočnik Franjo Zaletel in njegova žena Amalija, ki je nato prijavila orožnikom, da je njen mož ubil Bokerjevo. Mož, ki so ga zaprli, sicer taji umor, vendar ne more povedati, kje je bil v noči, ko je bil izvršen umor. Ali so Amalijine trditve resnične ali ne, bo morala seveda dognati sedaj sodna preiskava.

—Velik požar je divjel te dni v Središču na bivšem štajerskem. Trem posestnikom škrgute, Škorjancu in Marčecu so zgorle hiše in gospodarska poslopja, šestim posestnikom pa so požrli ognjeni zublji vsa gospodarska poslopja. Zgorel je 8 letni Glavnikov sin Anton.

—Žrtev Mure. Tudi Mura je zahtevala svojo prvo žrtev. Košak Ignacij je šel z dvema tovarišema proti Muri in pri železniškem mostu pri Murskem Središču so se hoteli fantje ohladiti v mrzli Muri. Ker Mura ni pregloboka, je hodil po vodi tudi Košak, dasi ni znal plavati. Kar naenkrat pa je začel klicati na pomoč. Prišel je na mesto, kjer je Mura precej globoka, in zmanjkalo mu je tal. V bližini ni bilo nikogar. Mlinar je šel takoj na pomoč, pa bilo je že prepozno. Še parkrat je fant pokazal roke iz vode, potem pa je utonil. Mura ga je naplavila že drugi dan v Petišovcih. Star je bil 26 let, po poklicu rudar. Postal je žrtev neprevidezosti.

—Strela je udarila v kozolec. Ko so bili na Rakitni v nedeljo ljudje pri maši, je udarila strela v Gričarjev kozolec pod cer-

harmonika zapoje in radostni klici mi zadone nasproti. Bila sem tako presenečena, da nisem vedela, če sem še na svetu. Tako sem se pa spomnila, da bo jutri god vseh Ančk, h katerim spadam tudi jaz in da se je vse to napravilo meni na čast.

Prav lepo se zahvalim vsem navzočim, ki so me tako iznenadili in prekanili na dan mojega godu. Posebno pa se zahvalim za žrtvovanje teti in stricu Mačecol, enako tudi iskrena hvala teti in stricu Straus.

Anna Straus.

kvijo. Ljudje so vdrl iz cerkve, da rešijo, kar bi se dalo. Ker ni bilo vode, so domačini z izdatno pomočjo obmejne straže podrl goreči kozolec in preprečili širjenje požara na gospodarsko poslopje in hišo posestnika Gričarja, ki trpi zaradi malenkostne zavarovalnine precejšnjo škodo.

—Trebelno. V kratkem času smo imeli 3 manjše požare v občini. Antonu Perkotu je pogorela hiša, ki jo je pred nedavnim kupil. Šere Terziji v Gor. Zabukovju je pogorela hiša. Grlici Francu v Bitnji vasi je tudi pogorela hiša. Vsi so bili več ali manj zavarovani. Vzrokov teh požarov ne poznamo. V enem slučaju, pri Antonu Perkotu se meni, da je užgala strela.

—Podivjani sin. V Bršljinu pri Novem mestu se je pripetil krvav dogodek. 55 letni kočar Franc Lampič in njegov dvajsetletni sin Jože sta na dvorišču sušila gobe. Poslednji je rezal gobe z velikim kuhinjskim nožem. Zaradi nerednosti pri delu ga je oče posvaril in tudi oklofotal. Mladega neboljenca je očetov svarilni nastop tako razsrdil, da je zagnal veliki kuhinjski nož z vso silo v očetova prsa. Zaradi hude rane je moral Lampič nemudno v bolnišnico usmiljenih bratov.

Usoda rudarja

Kadarkoli beremo o katastrofi, ki se dogodi globoko doli pod zemljo v temnih rovih, nas pretrese z grozo. A le prehitro pozabimo na usodo rudarja, ki je vsak hip izpostavljen smrtni nevarnosti. Tako tudi ob zadnji strašni nesreči v Šleziji, pri kateri je tolikšno število rudarjev postalo žrtev svojega težkega poklica.

Se li kuharica ali gospodinja zaveda, s kolikim trudom je bil premog, katerega naklada v štedilnik, pridobljen? Gotovo ne. Ni ga poklica, ki bi bil tako nevaren, kot rudarjev; senca smrti je stalno za njim.

Statistika pravi, da je v rovu osemkrat toliko nevarno kot na morju, dvakrat tako nevarno kot sicer pri težkem delu v pristanišču in petkrat tako nevarno kot v tovarni ali na železnici.

Na Angleškem se na pr. vsako leto ponesreči okroglo 200,000 rudarjev in skoraj z matematično natančnostjo je vsako leto tisoč mrtvih.

Zgodaj pomladi je voda vdrla v neki rov na Angleškem in nič manj kot 300 rudarjev je bilo ogroženih, da ne bodo nikdar več gledali božjega solnca. Pritisk vdirajoče vode je bil tako silen, da je rudarjem obleko trgalo raz telo. Po nečlovešnem trudu so se končno rešili, srečo so imeli — a kako bo prihodnjic? Ceno premogu ni samo ona, ki jo prejme trgovec s premogom, pač pa je tudi cena trpljenja, krvi in celo življenja.

Poslanec Herbert Samuel je v angleškem parlamentu pred kratkim dejal: Mislimo si sto rudarjev, ki so vse svoje dni prebili v rovu pod zemljo. Kot mladeniči so pričeli in končali kot izmognjeni starci, ako so to dočkali. Od teh sto rudarjev so bili štirje na mestu ubiti, 18 težko ranjenih, 16 jih dobi nevarno rudarsko očesno bolezen, drugih 16 ima potolčena kolena ali komolce, bolezen, katerega rudarja lahko dolgo časa odteguje od služke, lahko ga pa onespobabi za vedno.

Torej, nad 50 od sto je bilo ali ubitih ali poškodovanih. Lani je bilo v angleških rudnikih 1009 smrtnih slučajev, 161,790 pa se jih je več ali manj ponesrečilo. Z drugimi besedami: ako bi vsi ti rudarji stopili v štiristop, bi bil sprevod 56 kilometrov dolg, za vsakim 15 metrom dolžine bi moral voziti ambulanci, za vsakim šestdesetim pa mrtvaški voz.

Dokazano je, da je v nešteto

slučajih nezgod kriva brezbriznost lastnikov rudokopov, ker so premalo skrbeli za življenjsko varnost rudarja. Vedno in vedno se ponavlja ista pesem namreč, da je treba najprej par smrtnih nezgod, preden se ta ali ona varnostna naprava vpelje ali izboljša.

A za njegovo težko in smrtno nevarno delo dobiva rudar tako sramotno nizko plačo, da bi celo med smetarji takoj nastala stavka, ako bi jim toliko nudili.

Vendar pa je mogoče večino nezgod preprečiti. Predvsem je treba v revirje več nadzornikov, ki naj se rekrutirajo iz rudarjev samih, kajti ti najbolje poznajo rove in vedo, kje preti nevarnost. Celó tako hvalisana in napredna Angleška ima za vseh 2539 premogokopov samo 106 inspektorjev. Varčevanje z varnostnimi napravami, ko gre za toliko človeških življenj, je naravnost zločin.

Najbolj žalostno pri tem pa je še to, da si marsikak rudar niti ne upa opozoriti na nevarnost, kajti rudarja, ki se pritožuje (oni pravijo: sitnari), nič kaj radi ne gledajo in ga čimprej odpušče od dela. Zato pa raje molče, a ta molk jim je dostikrat usoden.

Rudar je najpogumnejši med celokupnim delavstvom, zato pa bi moral za svojo neustrašenost dobivati temu primerno plačo in pa popolno varnost življenja bi mu morala biti zasigurana.

Stroški tu ne bi smeli igrati prav nobene vloge.

Zgodovinski grad v Žužemberku

Stari grad v Žužemberku mi kar ne gre iz spomina. Kako veličastna stavba, pravi srednjeveški viteški grad, sezidan na strmi skali, pod katero vali Krka svoje peneče valove čez slapove in vrti celo vrsto mlinskih koles. Grad je bil sezidan v romanski dobi in nosi znake gotične in renesanse. Ogromne okrogle stolpe pa je sezidal cesar Ferdinand I. 1533, da bi Turkom zaprl pot po krški dolini. Kakšna škoda, da te kulturni in zgodovinski spominek tako žalostno razpada. Trgovcem in veleposesnikom gnije les v skladiščih, ker ne gre v denar, a ta krasna stavba se bo porušila, ker ni lesa za popravno streho. A ta stavba je tako povezana z zgodovino našega ljudstva, da nam ni v čast, če jo pustimo, da se poruši. — Tu se je odigrala ona družinska zalogra med očetom in nezakonskim sinom, katero omenja Valvazor in jo je popisal Detela v povesti "Takšni so." Tu se je zbrala četa hrabrih Dolenjcev in pod vodstvom Turjačana, ki je bil lastnik gradu, so odločila l. 1593 velepomembno bitko pri Sisku, kjer so čutili Turki kranjsko pest in so s Hasanom vred vtonili v Kolpi ali pa padli pod meči Slovencev. V zahvalo za zmago, ki so jo priborili na dan sv. Ahacija 22. junija, so bližnjo cerkev v Trebči vasi posvetili temu svetniku. Preje je bila posvečena sv. Nikolaju. — V tem zidovju je predikant Krištof Slive širil protestantsko vero od l. 1580 do 1600. Osvojil je cerkev sv. Jakoba in sv. Nikolaja v trgu in tam napravil protestantsko pokopališče, dokler ni bil na povelje deželnega sodnika l. 1600 aretiran in prepeljan na ljubljanski grad. Tu je stanoval kranjski deželni glavar Volk Engelbert Auersperg in je bil tako grad deželno središče. Tu se je 1615 rodil vsemogočni minister Ivan Vajkard Auersperg, brat prejšnjega, ki je več let vodil usodo vse Evrope. Bil je vzgojitelj Ferdinanda IV. in prvi minister cesarja Ferdinanda III. in Leopolda I. Bil je tako mogočen, da so ga dežele štajerska, Koroška in Kranjska naprosile za "patrona in pokrovitelja" dežele pri cesarju in so mu zato plačevale letno štajerska 4000 gl., Koroška 2500 in Kranjska 3000 gl. Po smrti

brata, deželnega glavarja Volka Engelberta, je postal on lastnik žužemberškega gradu. Častihlepje ga je zapeljalo. V politiki je začel podpirati francoskega kralja Ludovika XIV. glede delitve španskega kraljestva pod pogojem, da ga ta priporoči papežu, da bi postal kardinal, dasi ni bil duhovnik in je imel družino. Hotel je postati kljub temu kardinal in je aspiriral celo na papeško tujaro. Ko je cesar zvedel za njegove spletke, ga je odslavil. Naselil se je v Žužemberku, v tem sivem gradu in nekdanj najmočnejši minister v Evropi je lovil ribe v Krki in hodil na lov. Umrl je 13. novembra 1677 in je pokopan v franciškanski cerkvi v Ljubljani. Kako lepo zgodovino ima za seboj to sivo zidovje, a danes se ruši in ni daleč čas, ko bo sredi prijaznega trga samo še ostudna groblja, polna kač in modrasov. — Toliko je danes brezposelnih, ali ni mogoče, da bi zaposlili par sto brezposelnih delavcev in prihodnjo zimo bi imelo že najmanj dvajset družin streho in prijetno stanovanje, Slovincem pa bi ostal ta lepi grad zgodovinski spominek na davno minule čase. Prosimo vse oblasti, kakor tudi sedanje lastnike gradu, ki so potomci onih slavnih prednikov, ki so nešteto vodili naše očete v zmagovite boje proti krvočnemu Turku, da store vse, kar je mogoče, da rešijo grad popolnega razsula, dokler je še čas.

KAČA ZADUŠILA OTROKA

V Italiji se je dogodil v kraju Forza d'Agio čuden slučaj, da sta napadli kači otroka in mater. Neka mati je šla s svojim 6-letnim sinčkom počivat pod senco velikega kostanja. Ko se je za nekaj trenutkov oddaljila od sinčka, je slišala, kako otrok joka. Ko je prihitela nazaj, je zapazila, da se je dolga črna kača zagrizla v ustnice otroku in se ovila otroku večkrat okoli vratu tako, da se je otrok že dušil. Ko je hotela kačo odtrgati od otroka, se ji to ni posrečilo, pač pa je pretrgala kačo. Takoj nato pa je iz skrivališča v bližini svignila proti materi druga kača in jo močno obgrizla. Mater so prepegljali takoj nato z že mrtvim sinčkom v bolnišnico.

Dnevna vprašanja

1. Kdo je bil podpredsednik Zedinjenih držav, ko je bil Wilson predsednik? 2. Kdaj se začela uradno leto za vladno Zedinjenih držav? 3. Kako se imenuje načelnik indijske vlade? 4. Kje poleti kosijo travo, jeseni love ribe in se po zimi drasajo — na enem in istem prostoru? 5. Kdo je bil župan pred Ray T. Millerjem v Clevelandu? 6. Katere farna šola v Clevelandu je upeljala pouk v slovenskem jeziku? 7. Kdo je ministerski predsednik jugoslovanske kraljevine? 8. Koliko slovenskih ministrov je danes v jugoslovanski vladi? 9. V katerem mestu v Sloveniji se nahaja "Hotel Stara pošta"? 10. V katerih toplicah v domovini zdravijo živčne bolezni?

Odgovori na vprašanja

1. Thomas Marshall.
2. 1. julija, vsako leto.
3. Podkralj.
4. Na Cerkniškem jezeru, ki poleti vsahne, v jeseni ga pa zopet zalije voda.
5. Fred Kohler.
6. Šola sv. Lovrenca v Newburgu.
7. Dr. Milan Srškić.
8. Štirje, in sicer: dr. Albert Kramer, minister brez portfelja, Ivan Pucelj, minister za socialno politiko in narodno zdravje, Viktor Pogacnik, minister za šume in rudnike, in Ivan Mohorič, minister za trgovino in industrijo.
9. V Kranju.
10. V Krapinskih toplicah.

Če verjamete al' pa ne.

Gospodu Jajčniku že dlje časa nagaja želodec. Mnogo zdravnikov je že obiskal, pa vse zaman. Končno gre k znamenitemu zdravniku specialistu, ki mu pove, da je takoj potrebna nujna operacija. Gospod Jajčnik se ustraši, pa pravi:

"Joj in prejoj, taka operacija pa mnogo košta, jaz pa nimam denarja."

"Tudi v banki ne?" vpraša zdravnik.

Jajčnik odkima z glavo.

"Pa ste menda vsaj za življenje zavarovani v kaki organizaciji?" ga izprašuje zdravnik.

"Tisto pa," meni Jajčnik. "Ampak zavarovalnino izplačajo šele po moji smrti."

Zdravnik pa odgovori prav prijazno: "No, dobro, je že vse v redu. Bomo pa kar operirali."

△

Skoti so znani, kot jako skopi ljudje. Nek tak skopuh je imel hčerko edinko, ki je po nesreči padla v vodo. Gotovo bi bila utonila, da ni skočil zanj mladenič, ki je nesrečo videl z brega. Skočil je kar oblečen v vodo. Z veliko težavo se mu posreči, da priplava na breg z dekletom. Ko pride na breg, se zgrudi ves onemogel na tla in omedli. Ko se prebudi, vidi okrog sebe zbrano mnogo ljudi in med njimi je bil tudi oče rešene deklice. Ta prime fanta za roko in mu ves ginjen reče:

"Dragi prijatelj, dolgo sem premišljal, s čim bi ti povrnil tvojo požrtvovalnost in plemenito delo, da si mi rešil edino hčerko iz valov. Končno sem se odločil, da ti ponudim sledeče: vidiš, tvoja lepa obleka je vsa zamazana in mokra. Dati jo moram očistiti in zlikat. In jaz sem pripravljen, da bom polovico teh stroškov plačal jaz."

△

V nekem škotskem mestu je začel govornik na vogalu govoriti za neko politično stranko. Toda ljudje, ki so se zbrali okrog njega, so z medključno vedno motili govornika, da se je ta slednji obrnil na policaja, ki je stal v bližini in ga prosil, da odstrani razgrajče.

"To bo težko," pravi policaj, "ampak jaz vem za neko boljše sredstvo, da se boste odkrili nemirnežev."

"Kako pa?" vpraša govornik. "Vzemite klub in pojdite pobirat prostovoljne prispevke. Boste videli, da v dveh sekundah ne bo nobenega človeka več tu v bližini."

△

"Oni, ki popusti v svojem prepričanju, čeravno ve, da ima prav, je pri meni slabši."

"Da, tak človek je slabši, ali pa je — oženjen."

△

"Moj oče je tehtal pri svojem rojstvu samo štiri funte."

"Kaj ne poveš! Pa je ostal pri življenju?"

△

Zena pokliče zdravnika k njenemu bolnemu možu. Zdravnik ga preišče in se končno obrne k bolnikovi ženi, ki je vsa v skrbeh pričakovala zdravnikovo izjavo: "Vaš mož ima precej hudo mrzlico. Ali trpi morda tudi žejo?"

Takrat se pa oglasi bolnik izpod odeje: "Gospod dohtar, brigajte se samo za mojo mrzlico, z žejo bom že sam opravil."

△

V šoli vpraša učitelj Tončka: "Tonček, razreši mi ta račun: šest dečkov gre k jezeru in dvema od njih so starši prepovedali kopati se, koliko se jih gre kopati?"

"Vseh šest, gospod učitelj!"

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

1932	AUG.	1932
Su	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

AVGUST

7.—Skupna društva fare sv. Vida, piknik na špelkotovih farmah.

7.—Društvo Presv. Rešnjega Telesa, izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

7.—Slov. soc. klub št. 27, piknik na Močilnikarjevi farmi.

7.—Zumberački pomladak, broj 62 HBZ, piknik v Slovenskem društvem domu na Recher Ave.

14.—Društvo sv. Vincenca Pavlanskega, izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

14.—Piknik družbe S. N. Doma iz Maple Heights pri Anton Gorisku na Green Rd.

14.—Fara Device Marije Vnebovzete, piknik na špelkotovih farmah.

14.—Interlodge Day, na Mer-varjevih prostorih v Valley View.

21.—Društvo Napredni Sosjedje, SNPJ, izlet na cerkvenih prostorih v Maple Gardens.

21.—Piknik samostojne Zar-

je na Močilnikarjevi farmi.

28.—Društvo Zvon, vrtni koncert na Goriškovi farmi na Green Rd.

SEPTEMBER

25.—Velika prireditev 'Ameriške Domovine' v S. N. Domu za brezposelne.

OKTOBER

10.—Društvo Na Jutrovem praznuje 10-letnico obstanka v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

15.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvem domu na Recher Ave.

16.—Jugoslovanski Pasijonski Klub priredi v S. N. D. igro "Mučniška smrt sv. Neže."

NOVEMBER

23.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

DECEMBER

17.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvem domu na Recher Ave.

Če je fant zaljubljen ...

Za vasjo na prijaznem holmu stoji ob cesti obširno kmetstvo s posestvo z mnogimi ličnimi gospodarskimi poslopji. To je posesti Faraonov grunt, katerega mu ni enakega v fari. Kmet Faraon je bil mož poštenjak. Ljudje so ga čislali in spoštovali. Ker se je bil do svojega selanja blagostanja povzpeli iz danjega blagostanja, bil je nekdanji najnižji razmer, bil je nekdanji hlapec, ni zaničeval siromašnih ljudi, ampak je radodarno pomagel vsakemu revežu, ki se je v potrebi zatekel k njemu.

Faraonova hčerka Anica je slovela kot najlepša deklica ne le v domači, temveč tudi v sosednji fari. Vsak predpust je imela snubcev deset na en prst: mladih, zalih in bogatih. Anica je bila prijazna z vsakim, toda da omožiti se ni hotela. Oče je ni hotel siliti v zakon, češ, naj se sama odloči, kadar jo bo volja.

Da je imela Anica iz izbrancega fanta, ki je prihajal skoro vsako noč trkat naokence njene kamrice, tega oče Faraon ni vedel. Tako spretno je znala deklica zakrivati svojo srčno tajnost. Njen izvoljenec je bil Draščanov Ivan, sin premožnega kmetu iz sosednje vasi. Ivan je bil zal, toda za kmetkega fanta prenežen mladenič. No, Faraonovi Aniki je pa prav zato ugajal. Prisegla mu je večno ljubezen in zvestobo in Ivan je pridno prihajal vasovat k nji, ko so na nebu zvezdice zažarele. In potem sta z deklico prijetno kramljala, dokler se ni za obzorju začela zlatiti zarja mladega dne.

Kmet Draščan je bil že star mož, vedno bolj si je želel prepušiti vaje gospodarstva mlajšim rokam. Ponovno je nago-varjal sina edinca, naj si poišče primerno nevesto in naj prevzame grunt. Toda Ivan je vedno odlašal, ni se mogel odločiti, da bi bil stopil pred Faraona in za-snubil Anico. Od tega dejanja ga je odvračala hvojazen pred odklonilnim odgovorom, zakaj bil je prepričan, da bi mu bogati veleposelstnik Faraon ne hotel dati svoje hčere v zakon. Ker je tudi Anica skrbno zakrivala svojo srčno tajnost, je oče Faraon živel v prepričanju, da je sree njegove hčere še zaprto, kakor je zaprta cvetna časa bele lilije pred solničnim vzhodom. No, ljubezen, naj bo še tako tajna in skrite, ne ostane dolgo neznan. Tako je bilo tudi z ljubeznijo Faraonove Anke. Na-pozled je tudi oče Faraon izvedel, koga rada vidi njegova hči in kdo ji hodi krajšat nočne ure. Ampak oče Faraon je izvedel za

iz sobe so se čuli čudni glasovi, zdaj nizki, zdaj visoki, zdaj bobneči, zdaj piskajoči.

Fant je strmeč poslušnil. "Kako čudno diha Anica nočoj! Gotovo je nahodna," je pomislil Ivan, rahlo potrkal na steklo in tiho zaklical: "Anica, smem k tebi? Ali spiš?"

V izbi se ni nič zganilo in tudi smrčanje ni prenehalo.

"Trdno spi," je ugotovil Ivan. "Klical je ne bom. Bom pa kar noter zlezal."

Gibčno se je zavijtel skozi okno in skočil v sobo. Postelj, na kateri je smrčala dozdevna Anica, je stala v ozadju spalnice v temnem kotu, kamor mesečina ni segala. Fant se je po prstih približal postelji, se rahlo dotaknil osebe, ki je ležala na njej ter zaklical s tihim, zaljubljenim glasom: "Vstani!"

Ležeča oseba se je premaknila, postelj je zaškripala, smrčanje je na mah utihnilo in zaspan glas je zamomljal nekaj nejevoljnega.

"Saj sem jaz, Anica," je dejal Ivan sladko, poiskal koščeno roko tete Lole in jo krepko stisnil, dajajoč tako duška svojim čustvom. Tedaj pa se je teta Lola zdrla tako grozansko, da bi se bil fant kmalu sesedel od strahu. Teta je skočila s postelje, njene suhe kot žrd dolge roke so se iztegnile, zgrabile presenečenega vasaovca in ga vrgle v nasprotni kot izbe.

"Pomagaš jo? Tatovi! Morilci!" se je drla Lola z gromovitim glasom. "Umoriti me hočejo!"

"To je teta Lola!" je Ivan spoznal njen glas. "Baba bo še mrtve sklicala iz grobov, tako se dere. Fant, zdaj pa je hitro skozi okno, kajti oče Faraon me ne sme dobiti tukaj."

Hitro je hotel skočiti skozi okno.

"Stoj, rokovnjač, ne boš ušel ne!" je zarjula teta Lola. Vrgla se je na Ivana, ga zagrabila za ovratnik, ga potegnila z okna nazaj v sobo in ga pričela tresti. Strašanski hrup, ki je nastal, je spravil na noge vse ljudi v hiši. Ves prestrašen je planil v izbo gospodar oče Faraon, njemu so pa sledili veliki in mali hlapci, pastir in dekla.

"Kaj pa se je zgodilo?" je vprašal oče Faraon.

"Glejte ga, rokovnjača!" se je drla srdita teta, še vedno držeča nesrečnega vasaovca za ovratnik. "Skozi okno se je priplazil v sobo. Grdoba mi je hotel storiti silo, potem bi me bil pa umoril!"

"Oj ti nemarnost rokovnjaška!" se je razhudil oče Faraon, stisnil pest in hotel v sveti jezi mahniti po neznanem roparju. Enak namen sta imela tudi hlapca, a tedaj je planila v sobo Anica s prižgano svetiljko v roki: "Pustite ga, pustite ga!"

"Draščanov Ivan!" so ostrmeli vsi, ko so spoznali fanta.

"Kaj, ti si hotel našo teto umoriti?" je zategnil oče Faraon neverjetno.

"To je pomota, oče," je pristopila Anica, rdeča kakor mak. "Ivan ni imel nikakega zlega namena."

"Čemu se je potem priplazil k moji postelji?" se je hudovala teta Lola.

"Fant, povej, zakaj si se zdaj ponoči vtihotal v to sobo?" je zahteval oče Faraon. "Kaj si hotel storiti naši teti?"

"Pri njej je hotel spati!" se je zakrohotal hlapec.

"Kaj me briga vaša teta!" se je odrezal Ivan ježno. "Če bi bil vedel, da je ona notri, bi me ne bilo."

"Tako, tako," je ostrmel oče Faraon. "Kaj pa iščeš ponoči pri moji hčerki?"

"Všeč mi je in jaz njej," je odgovoril fant moško. "Oče Faraon, vaša Anica sem si izbral za nevesto! Če vam je prav, prideva v nedeljo z očetom, da se dogovorimo ..."

—

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober vspeh.

EARL DERR BIGGERS:

KITAJČEVA PAPIGA

"Kako je mogel? Saj vendar ni nič vedel!"

"Saj vašega imena ni imenoval. Le naznanil mi je, da bodo biseri nočoj ob osmih tukaj."

Viktor ga je debelo pogledal. "Ob osmih tukaj? Kaj pa prav za prav počenja ta Eden? Biseri so bili vendar odposlani iz San Franciska z njim vred pred osmimi dnevi."

"Kaj?" Maddenovo obličje je krvavo rdeče zažarelo. "Ves čas jih je imel pri sebi? Ta potuhnjeni poniglavci! Kosti mu zdrobim — vrat mu zlomim." Moral je prenehati, da se je oddahnil. "Pa se je pobral, zahrbtnež! Pred kako poldrugo uro je oddrhal ..."

"No, saj ni tako hudo, kakor se zdi! On namreč ni imel bisero pri sebi. Charlie jih je imel!"

"Kdo pa je Charlie?"

"No — Charlie Chan od Honolulujske policije. On jih je prinesel s Havajev."

"Kitajec?"

"Seveda. Saj je tukaj, kajne? Vsaj tako sem zadnjič razumel."

Maddenove oči so se zlovesče zablistale. "Da, tukaj je. Mislite, da ima bisere še vedno?"

"Vsekakor! V pasu okrog telesa. Pokličite ga! Takoj naj vam izroči niz."

"Izvrstno!" se je hihital gospodar. "Prosim, stopite za nekaj hipov v sosednjo sobo, gospod Jordan!"

Z bogatimi ljudmi vedno vpludni Viktor se je dal spremeniti v Maddenovo spalnico. Ko se je milijonar vrnil, je bil židane volje. "To je sreča!" se je radoval. "In da bi tale kuhar!" stopil je k vratom v patij. "Ah Kim!"

Kitajec je priracal v sobo in Maddenu nedolžno pogledal. "Kaj želite, gospod?"

"Rad bi s teboj spregovoril nekaj besed." Madden je govoril priljudno, skoraj prijazno. "Kje si delal, preden si prišel semkaj?"

"Delal povsod, gospod! Moroda polagal plage na tla pri železnici ..."

"V katerem mestu?"

"Ne mesto, gospod! Nobene hiše. Plage polagal."

"Misliš torej reči, da si delal pri zgradbi železnice v puščavi?"

"Da, gospod, sedaj razumete."

Madden se je udobno zleknil nastolu in vtaknil palca za telovnik. "Ah Kim, preketo grd lažnik si. Ne vem, kaj si nameraval s svojo skrivnico, toda sedaj si vsekakor doigral!"

Sunkovito se je dvignil. "Prosim vstopite, gospod Jordan!"

"Charlie, kaj naj pomeni vsa ta otročarija?" se je jezil Viktor. "Kaj pomeni to našemljenje?"

Honolulu je nemo stal. Madden se je smejal. "Končno je, Charlie, če se res tako pišeš! Tu je lastnik bisero, ki jih brez potrebe vlačiš s seboj v svojem pasu ..."

Chan je skomizgnil. "Gospod Jordan ne govori resnice," je odvrnil ter se globoko oddahnil ko je lahko prenehal s spačenim žlobudranjem. "On nima pravice do bisero. Last so njegove matere, ki sem ji obljubil, da jih bom čuval s svojim življenjem."

"Toda, Charlie, čemu take zvičajnosti? Sit sem vednega odlašanja in moja mati me je pooblastila, naj končam ta kravjo kupčijo. Če mi ne verjameš, preberi tole!"

Charlie Chan je pogledal pismo s starinskimi rokopisom Alice Jordanove. "Na to je seveda samo en odgovor." Pogledal je na uro, ki je marljivo tiktakala ob oknu na verandi. "Čeprav bi rajši počakal, da bi prišel gospod Eden ..."

"Kaj te briga Eden? Na dan z biseri!"

Chan se je priklonil, se obrnil in popravil telovnik. Biseri niz Phillimorov se je zaiskril v njegovi roki.

Pohlepno ga je potipal Madden. "Vendarle, vendarle!"

Gamble je strmel čez Maddenove rame. "Čarobno!" je mrmljal navdušeno očaran.

"Trenotek, gospod Madden! Bodite tako dobri in napišite mi pobotnico!"

Orjak je sedel za pisalno mizo. "Danes dopoldne sem že vse pripravil — treba mi je le podpisati." Položil je bisere na mizo ter vzal iz vrhnjega predala s strojem popisan list papirja. Premišljeno je naslikal svoj podpis ter zadovoljno brundal: "Gospod Jordan, zelo sem vam hvaležen, da je obotavljanja konec. Sedaj je vse urejeno in lahko odpotujem."

Malomarno je izročil Chanu pobotnico. Ni opazil, da je v njegovih, sicer tako brezizraznih očeh, zagorel čuden ogenj. Rumeni kriminalist je segel po papirju, ki mu ga je pomolil Madden — naglo kakor tiger je pograbil bisere in jih skril v svojih širokih rokavih ...

"Kaj to pomeni?" je zatulil Viktor Jordan je nepotrpež-

milijonar. "Ti zblazneli ..."

"Molčite! Bisere obdržim jaz ..."

"Kaj? Ti obdržiš ...?" Madden je potegnil samokres. "To bomo še videli ..."

Glasno je počilo, toda ne iz Maddenovega samokresa, marveč iz svilenega rokava Charlieja Chana. Gospodarjev samokres je padel na tla in iz njegove roke je kapljala kri.

"Ne pripogibajte se!" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

"Charlie — ali si znorel?" Visoko in pretresljivo je naenkrat zvenel Kitajčev glas. "Pismo-voja je moral hoditi dolgo pot svojega dopusta, toda sedaj je na cilju. Ne pripogibajte se — ali pa poženem kroglo skozi katero vaših ničvrednih glav."

livo drsal na stolu. Kako je mogel kdo nespoštljivo ravnati s tem borzijskim magnatom!

"Charlie, ti res nisi zdrave pameti!" je razjarjen meketaval. "Naj bo! Bomo počakali in videli!"

Na dvorišče je priropotal avto. Chan je pokimal. "No, konec je dolgega čakanja. Kmalu bo gospod Eden tukaj!"

Nekdo je potrkal. Oblastno je vstopil močan gospod z rdečim obrazom, sledil mu je slok, a tršat spremljevalec.

Madden je planil kvišku. "Inspektor Bliss! Kaka sreča, da ste prišli — ravno o pravem času!"

"Kaj pa vse to pomeni?" se je čudil sloki.

"Gosp

Zelena žaba

Za "Ameriško Domovino" priredil M. U.

Kaj pa je pravzaprav hotel Hendon ob tem času tu? Previdno je odvrnil sedaj na prejšnje Barranovo vprašanje: "Gospodična Baynes je izginila. Priprčan sem bil, da se je vrnila semkaj."

"Ne razumem vas," je mrmljal Barran in bil je resnično presenečen. "Ne razumem vas!"

Graham se je odločil: "Gospod Barran! Kdo je bil mrtvec, ki so ga našli v vašem avtomobilu?"

Nenadoma se je oni drugi ves spremenil. Zdelo se je kakor bi porastel, obraz mu je bil jeze rdeč. Stisnil je pesti ter stopil proti Grahamu. Pozabil je celo kleti in vprašal: "Kaj hočete s tem?"

"Menim: on je bil Jurij Barran. Kdo ste vi?"

Isti trenutek se je že Graham zgrudil strašnega udarca. Trenutno je bil zopet na nogah. Brez premisleka se je vrgel na možaka, ki je renčal kakor ris. Oba sta bila močna. Sicer bi bil go tovoGraham močnejši od onega, da ni prestal bolezní — bil pa je izurjen rokoborbec in tudi je živel bolj redno, nego Barran. Ni bilo časa za besede sedaj. Ob pogledu na tega človeka, ki je tako podlo postopal z Violeto in ki je skoraj povzročil tudi njegovo smrt, se je Graham mesto, da bi bil postal do skrajnosti jezen, odločil z neznanosko hladnostjo, da ga zaznamuje za vse življenje. Zelena pošast je sardončno strmela na nju. Barran se je divje vrgel na Grahama, a ta ga je z levico takoj zbil na tla. Kakor zver se je zopet pobral in se pripravil na ponoven napad. "Zaznamuj ga!" je nekaj šepetalo Grahamu — in že je šinila njegova desna na Barranov nos. Počudila se je kri, a istočasno je priletel Grahamu na uho uderec, tako da je omahnil proti kaminu. V Barranovih očeh pa je Graham lahko videl, da ne bo sedaj nehal, dokler ga ne bo videl mrtvega. Barran se je zopet divje zaletel, Graham se je umaknil. Skočil je naprej in zamahnil z levico po Barranovem očesu, ki se je takoj zalilo. Ravnotako pa je tudi Barran zagnel svojo pest v Grahamove čeljusti, tako da je ta prišel omahovati. Ni hotel pa nehati tako — bojeval se je še naprej. Barran je stopil nazaj ter si slekel suknjč. Isto je storil tudi Graham. Nastal je kratek odmor, kakor bi se bila tako dogovorila. Barranov premik pa je Grahama takoj podučil, da se boj zopet prične. Barran je bil očitno že upehan. Težko je dihal, prsa pod raztrgano srajco so se mu dvigala in padala. Iz njegovega grla se je čulo grgranje. Vrgel se je na svojega nasprotnika — Graham mu je prisolil dva krepka udarca v obraz. Graham pa je čutil, da ga zapuščajo moči. Zamahnil je še enkrat z levico — Barran se je zgrudil na kolena. Graham je povesil roke, korak odstopil, kakor bi bil storil v takem slučaju vsak pošten rokoborbec. Vendar pa ni bil njegov nasprotnik tek poštenjak. Poleg Barrana je ležala prebrnjena stolica. Kakor blisk jo je Barran zagrabil ter jo zagnal Grahamu v glavo. Tega vsekar Graham ni pričakoval — ni imel časa, da bi se umaknil. Kakor žakelj moke se je prevrnil. Barran je planil kakor ris nadenj, zagrabil ga za vrat, renčal kakor volk. Njegov obraz se je sklonil nad Grahama — satansko se je režal. Bližala se je Grahamu smrt — postajal je šibkejši. Teko, to je bil tedaj konec —!

Pa tudi Barran je bil izmu-

čen. Prsti so popustili. Morebiti se je tudi domislil, da bi ostali na vratu zadušenca odtisi njegovih prstov. Vstal je, opazoval Grahama — pripravljen uderiti. Nekaj minut sta oba bila nepremična. Grahamu se je vračala moč — a oni je čakal. Tu se je imel završiti boj, ki ne pozna predpisov poštenosti. Graham ni zamenj nogoetaš. Nenadoma se je zagnal, pograbil Barrana za noge — Barran se je zvalil na tla. Zvalila sta se vsak v drugo stran, vstala, krvava, Barran se je premikal, previdno, zvijačno, hrbet je imel obrnjen proti zeleni žabi. In Grahamu je to celo ta trenutek godilo, ker mu je bilo poprej vsekakor nekoliko neprijetno, ko je imel strašno pošast za svojim hrbtom. Graham je bil obrnjen s hrbtom proti vratom. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nerazumljivega. Barran je zemrmral, kakor bi govoril nekemu nečloveškemu kitju: "Priidi!" Graham se je hotel le trenutek ozreti, a že je bil nad njim Barran. Strašen udarec v oko in istočasno drug v rebra, sta skoraj z njim obračunala. Omahnil je proti vratom, in instinktivno je čutil, da se ta za njim odpirajo. Samo za trenutek je odvrnil zopet pogled od svojega nasprotnika, da je videl nekaj za svojim hrbtom. Ta trenutek mu je zadostoval. Kekor tiger je skočil Graham naprej in z zadnjimi močmi sunil Barrana pod brado. Barran je padel — ni se več gnil. Graham se je tedaj okrenil. Nekaj pa je skočilo z enim samim skokom skozi vrata in — izginilo. Le slabo je Graham videl s svojim enim zdravim očesom prikazen, a zadostovalo je, da se je po vsem telesu zgrozil. Videl je sključeno, pohabljen postavu, ki je skočila, glavo globoko sklonjeno. Trenutek pa je zadostoval, da je videl Graham rdečo, krvavo glavo, brez obraza, brez las. Noto je prikazen izginila.

V veži so se začeli glasovi, odpirala so se vrata. Graham je slonel ob steni, moči so ga skoro zapustile. V sobo je vstopil Hendon, sledil mu je Watkins, a za njima je hitel sluga Wilkins. Hendon ni pozdravil, šel je naprej in se ozrl po sobi.

"Kaj naj pomeni to, gospod Graham?" je vprašal strogo.

"Tepla sva se — Barran in jaz — on je tam," je zaječal Graham.

Jane Boyd, stara 21 let, iz Pittsburgha, misli doseči nov rekord. Dala se bo zapreti v lesni zaboj, katerega bodo zagrebli šest čevljev globoko v zemljo, kjer bo ostala devet dni brez hrane. Imela bo samo električno luč in cigarete.

"Tako? Ako ste ga ubili —?" Stavka ni končal. Watkins je pokleknil ob možaku in ga preiskal. "Ni mrtve. Le nezavesten," je dejal Watkins, a to pot se ni smehljajal kakor običajno.

"Spravite ga v njegovo sobo," je dejal Hendon, "in pošljite po zdravnika."

Watkins in Wilkins sta dvignila Barrana in ga odnesla. Kmalu nato se je Watkins vrnil. Hendon je zaprl vrata in stopil k Grahamu. Dejal je: "Ne vem, zakaj sta se pripravila in tudi nočem vedeti. Ako bo uvedel postopanje proti vam, se boste vsekakor morali zagovarjati. Sploh pa se mi zdi, da ste vi oseba, ki se rada vmešava v tuje zadeve."

Graham je osupnil. Vsaka beseda je bila govorjena počasi, s premislekom, vsaka je bila ponašljiva. Le s težavo je zbral misli. Hendon pa je nadaljeval: "Ne ugovarjajte, prosim vas. Izglejda, da ste se vmešali v osebne zadeve gospoda Barrana; zakaj ne vem — morebiti se smatrate detektiva, zato ker pišete detektivske povesti? Naj vam povem: ako bi se bilo kaj zločinskega zgodilo tu, bi že mi sami našli — v tem imamo dovoljkušenj. Ako smo mi prišli do zaključka, da je Barran poštenjak in visoko-ugleden državlján, tedaj ne vidim nobenega razloga, zakaj ste se tako vsiljivo vmešali in izzvali napad. Mislim pa, da poznam vzrok. Pač ste prišli semkaj in pregovorili gospodično Baynes, naj zapusti gospoda Barrana. To je edina opravičila, ki si jo lahko mislim. Prepričan sem, da ste mislili, da smete iz ljubezni storiti vse, kar le hočete. Ne, nikar se ne postopajte, udariti me —" je dejal Hendon, ko je stopil Graham korak proti njemu.

Hendon pa ga je prekinil: "Nočem čuti niti besedice. Ako hočete poslušati moj svet: vrnite se k svojim detektivskim povestim. Ako bo gospod Barran doberljiv in vas ne bo naznanil, se boste kaj lahko izmuznili iz te zadrege. Sedaj pa pojdite. Pokazali ste se pravega norca." Odprl je vrata in pokazal Grahamu ven. Vsled jeze in ažaljenosti je bil Graham tih. Ako so se mu s takim obnašanjem zahvalili — ne — potem jim nalašč ne pove ničesar. Molče je odšel v vežo. Ironično vljudno mu je Wilkins odprl vrata. Strašno ponižan je Graham ostavil grad. Niti vode jih ni hotel prositi, čeravno jo je bil potreben. Niti vprašali ga niso, deli je ranjen, poškodovan — izgnali so ga. Pričelo je deževati, a njemu so bile kaplje, ki so padale na njegov mrzlično-raspaljeni obraz, dobrodošle. Ko

Felomena Radzysinski, Poljakinja, ki je dobila od svojega moža, bogatega clevelandskega trgovca lozitev zakona. Mož ji mora izplačati \$200.000 za "srčne bolečine." Zastopal jo je slovenski odvetnik Verhunc.

je prišel do O'Briena je bil na pol onesveščen. Vzdihi je in mu rekel: "Priatelj, pojdiva nazaj. Dokler ne prideva domov, ne bom govoril niti besede."

O'Brien ga je skoro nesel v avtomobil. Ko sta kasneje prispela v vaško gostilno v Dippingu, mu je izpral praske in ga spravil v posteljo. In tudi ni hotel slišati od Grahama niti besedice, dokler se ni ta nekoliko oddahnil in popil škodelico juhe. Na počrnelo oko mu je že prej navezal kos surovega mesa. Nato je smel Graham šele pripovedovati. Govoril je počasi, ker mu je govorjenje povzročalo muke.

"Skoro da sem prepričan, da Barran ne ve, kaj se je zgodilo Violeti. Zdelo se mi je, da je bil resnično presenečen in da se je — prestrašil," je zaključil svoje pripovedovanje.

O'Brien pa je gledal temno in ni hotel pogledati Grahamu v oči. Konečno je dejal: "Priatelj, ne bi koristilo, da vam prikrivam. Dve stvari sti, ki bi se lahko pripetili Violeti. Morebiti je odšla Violet iz lastne volje — da se prikrije."

"Čemu bi vendar odšla, ne da bi povedala materi, ali vsaj —"

"Razumem — kljub temu pa je lahko imela gotove vzroke."

"A druga možnost?"

"Ne bi hotela računati s to, ali ono stvar."

Graham je zastokal: "Straš-

no!" "Nikar ne misli sedaj o tem. Povedati vam imam nekaj."

"Oprostite, mislim sem le nase in pozabil pri tem na vas."

"Nick je v gradu — že samo to dokazuje, da ni Violete tam. Sobarica Marija, ki je našla mrtvega Thompsona, je na moji strani. Potrkal sem na njeno okno in govoril z njo. Nick se prepara z Barranom vse dneve. Le redkokdaj prihajajo gosti, a vsem se zdi, da nekaj visi v zraku. Marija bo službo zapustila, čeravno jo skušata Wilkins in hišnica, gospa Gilkes, pregovoriti, naj ostane."

"In kaj ste še storili?" je Graham vprašal.

"Dal sem Mariji listek, ter sporočil Nicku, da pridem nocoj po njo? Čim se boste vi umirili, se odpeljem."

"Kako si želim, da bi smel z vami!" je vzkljnil Graham odkritosrečno.

"Pač ne morete — morate poživati. O, saj sem skoro pozabil. Marija mi je tudi dejala, da so bili vsi jako veseli, ker sta danes nenadoma prispela oba detektiva. Barran se je vedel kar najlepše in zdelo se je, da sta jima kaj dobrodošla."

"Za vas bo njih navzočnost toliko ugodna, da se ne bo upal Barran poseči po kakih skrajnih sredstvih proti vam. Vendar, meni ne ugaja."

"Trideset milj je od tu do

Ohijski avijatičar McElroy, ki se je ponesrečil z aeroplanom v mehiški džungli in je taval 18 dni brez hrane okrog, dokler ga niso rešili domačini. Avijatičar leži na tleh, okrog njega so pa njegovi rešitelji.

John N. Garner, podpredsedniški kandidat demokratske stranke, se je podal s svojo soprogo na počitnice, da bo lovil ribe, potem ko je lovil demokratske glasove za podpredsednika.

Roverfield-a. Bolje, da takoj grem — ako ste vi sedaj pomirjeni."

"Bodite previdni!"

"Ne skrbite — zadevo bomo dobro izpeljali." O'Brien je bil pač optimist, kakor so vsi Irči. Kmalu nato je vstal, in že je čul Graham, kako je njegov avtomobil odbrzel. Graham je zapal, a se je ves čas nemirno premetaval. Po dolgem času se je vzbudil in videl ob postelji O'Briena. Ta je bil bled in prepaden. Sedel je in stisnil glavo med roke.

"Figa-mož sem — umazan, gnij, brezznačajnejš. Nikdar več mi ne zaupajte!"

"Kaj pa se je zgodilo? Ne govorite vendar takih neumnosti!"

"Ničesar nimam povedati. Najbrž so slutili — grad je bil zastražen. Prispel sem tjakaj in se odpravil na mesto, za katerega sva se z Nickom dogovorila. Začul sem živje. Na balkonu je stala neka oseba — prepričan sem, da je bil Wilkins. Nato sem se zanesel, da je nekaj skočilo iz grmovja proti meni. Moj Bog! Prijatelj — jaz si upam vsakomur pogledati

v obraz. Ob pogledu na tisto stvar sem se pa moral okreniti in bežati. Skakalo, valilo se je za mano, povzročalo strašen šum — nekako kakor zverina, kadar je smrtno ranjena. Nisem se ustavil — bežal sem — kakor bi strela švigala za mano."

"Ne čudim se," je dejal tolažeče Graham.

Mislim, da bi me bilo doteklo, da se ni spodtaknilo in padlo, baš ko sva prišla do zidu. Kakor blisk sem preskočil zid in sedel v avtomobil, kjer sva ga pustila zvečer. Odprl sem luči. Prepričan sem bil, da se bo stvar zbalala luči. S tem sem pridobil toliko časa, da sem pognal avtomobil in odvozil. Kaj bi moglo biti?"

Prepričevalno je Graham dejal: "Mora biti na vsak način nekaj človeškega."

"Menite?" Da bi vam mogel verjeti! Tedaj ne bi bil bežal — vi pa veste, kaj vsega pripovedujejo — in tudi sem pričakoval, da srečam Barrana. Kako pa da ste prepričani, da je tista stvar človek?"

(Dalje prihodnjic.)

John J. Folin (Ferfolia), M. D.

NAZNANJA OTVORITEV SVOJEGA ZDRAVNIŠKEGA URADA ZA SPLOŠNO PRAKSO V ZDRAVILSTVU IN RANOCELSTVU

na

8451 Broadway, sobe 15, 16, vogal Harvard in Broadway

Uradne ure: 10. do 12. dop.
2. do 4. pop.

Telefon v uradu:
Michigan 4455

Vsak dan, razen ob sredah
Zvečer od 7. do 8. ure.

Stanovanje
Michigan 5164

V SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI NAŠE ISKRENO LJUBLJENE IN NIKDAR POZABLJENE SOPROGE IN MAMICE

Frances Svetek

Ki je za vedno zatisnila svoje mile oči dne 1. avgusta, 1930.

Leti dve sta že minuli,
ljuba naša mamica,
kar odšla od nas za vedno,
kar Te krije zemljica.

Mi pa sami smo ostali,
tužno bje nam srce —
Grob zalivamo s solzami
naše dobre mamice.

Zalujci ostali:
Frank Svetek, soprog.
Mrs. Anna Ogrin, August F. Svetek, Frances Svetek, otroci.
Cleveland, O., 1. avgusta, 1932.

Model A (tudi model B) Maytag, najboljši pralni stroj, z velikim, četveroglatim čebrom iz aluminija in slavnim Maytag roller iz žemalcem vode. ZNIZAN

\$26.00

MANDEL
HARDWARE

15704
Waterloo Rd.

Kenmore 1282

SEE Niagara Falls

ONLY
\$3.75 One Way \$6.50 ROUND TRIP
between CLEVELAND and BUFFALO

Autos, any size, carried for only \$3.75

(\$4.75 July 21st to Sept. 14th inclusive)

Why drive when you can put your car aboard for less than the cost of oil and gas? More restful... cheaper... and saves a day. Steamers each way, every night, leaving at 9:00 P. M., May 15th to November 1st.

CLEVELAND AND PORT STANLEY, CANADA, DIVISION
July 1st to Sept. 5th incl. on Friday, Saturday and Sunday only
\$3.00 one way; \$5.00 Rd. Trip. Any car only \$3.75.

THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY

Ask your Local Tourist or Ticket Agent for new C & B Line Folder, including Free Auto Map and details on our All Expense Trip.

REDUCED
FARES
ONLY

East 9th Street Pier
Cleveland, Ohio